

Stockholm den 10 april 2024

Förvaltningsrätten i Uppsala
forvaltningsratteni uppsala@dom.se
Översänds endast via e-post

Mål nr 7734-23

Drood Wine Brewery AB ./ Livsmedelsverket

Drood Wine Brewery AB ("bolaget") har beretts tillfälle att yttra sig över Livsmedelsverkets kompletterande yttrande, aktbilaga 53. Med anledning av detta får bolaget anföra följande.

1 FRÅGORNA I MÅLET EFTER LIVSMEDELSVERKETS KOMPLETTERANDE YTTRANDE

- 1.1 Livsmedelsverket har i sitt kompletterande yttrande klargjort att det överklagade beslutet enbart syftar till att säkerställa att bolaget inte *saluför* sin produkt under beteckningen *vin*.
- 1.2 Livsmedelsverket har också klargjort att det överklagade beslutet *inte* innebär att bolaget är förhindrat att saluföra sin produkt under någon *annan* beteckning än *vin*. Att beslutet kommit att uppfattas så beror enligt Livsmedelsverket på en olycklig formulering i beslutsskäl, som enligt myndigheten inte ska tillmätas någon vidare betydelse.
- 1.3 Parterna är därmed överens om att produkten inte får saluföras under beteckningen *vin*, men att det inte finns något hinder mot att den saluförs under en annan beteckning.

- 1.4 Det nu sagda innebär att bolaget uppfattar Livsmedelsverkets inställning i målet som att bolaget, trots att det uttryckligen saluför sin produkt under beteckningen *alkoholhaltig dryck från druvor*, ändå ”bör anses” saluföra produkten som *vin* och att verksamheten därför ska förbjudas.
- 1.5 De frågor som kvarstår i målet är alltså om bolaget av de skäl som Livsmedelsverket anfört bör anses *saluföra* sin produkt som *vin* och, i så fall, om det funnits tillräckliga skäl att utfärda ett förbudsbeslut.
- 1.6 Bolaget bestrider att det saluför sin produkt som vin eller att det på annat sätt ska betraktas som så. Under alla omständigheter menar bolaget att Livsmedelsverkets förbudsbeslut är oproportionerligt. Beslutet ska därför upphävas.

2 FÖRTYDLIGANDE ANGÅENDE BESLUTSTIDPUNKTEN

- 2.1 Inledningsvis vill bolaget uppmärksamma en felaktighet i Livsmedelsverkets beskrivning av när det överklagade beslutet fattades. Livsmedelsverket anger i sitt yttrande att beslutet fattades den 13 november 2023, efter kontrollbesöket och inhämtandet av vissa uppgifter från bolagets hemsida (se andra sidan, fjärde stycket i yttrandet). Beslutet fattades inte den 13 november 2023, utan muntligen på plats under kontrollbesöket den 26 oktober 2023. Beslutet tillställdes dock bolaget i skrift först den 13 november 2023. Detta framgår uttryckligen av beslutshandlingen (se aktbilaga 2):

Livsmedelsverket meddelade beslutet muntligt vid kontrollen den 26 oktober 2023 till Shahram Soltani. Beslutet började då att gälla omedelbart.

2.2 Bolaget har i och för sig inte uppfattat att parterna är oense om detta. Beslutstidpunkten har dock betydelse för frågan om vad som föregick beslutet och bolagets möjligheter att förhålla sig till Livsmedelsverkets synpunkter (se vidare nedan).

3 BOLAGET SALUFÖR INTE SIN PRODUKT SOM VIN OCH BÖR INTE HELLER ANSES GÖRA DET

3.1 Livsmedelsverket har angett att bolaget ”bör anses” saluföra sin produkt som vin. Bolaget delar inte den bedömningen. Produkten har inte saluförts som vin, och bör inte heller anses ha gjort det.

3.2 Produkten har sedan lanseringen på Systembolaget saluförts under beteckningen *alkoholhaltig dryck från druvor*. På baksidan av de aktuella produktetiketterna anges: ”Varubeteckningen: Alkoholhaltig dryck ifrån druvor, tillverkad i Sverige av druvor skördade i Shiraz, Iran”. Parterna är överens om detta.

3.3 Livsmedelsverket har som grund för sitt påstående hänvisat *dels* till det underlag i form av skärmdumpar från bolagets hemsida och ett fotografi av en produktetikett som inhämtades i samband med beslutet den 26 oktober 2023, *dels* till vissa uttryck som förekommer på bolagets nya etiketter, det vill säga ”dry red”, ”winemaking”, ”Drood Winery of Persia” och ”vineyard”,¹ och ”wine”. Synpunkterna på de nya etiketterna framgår inte av det överklagade beslutet utan har framförts av Livsmedelsverket först i myndighetens kompletterande yttrande till förvaltningsrätten. Livsmedelsverket har *även* redogjort för att Shahram Soltani

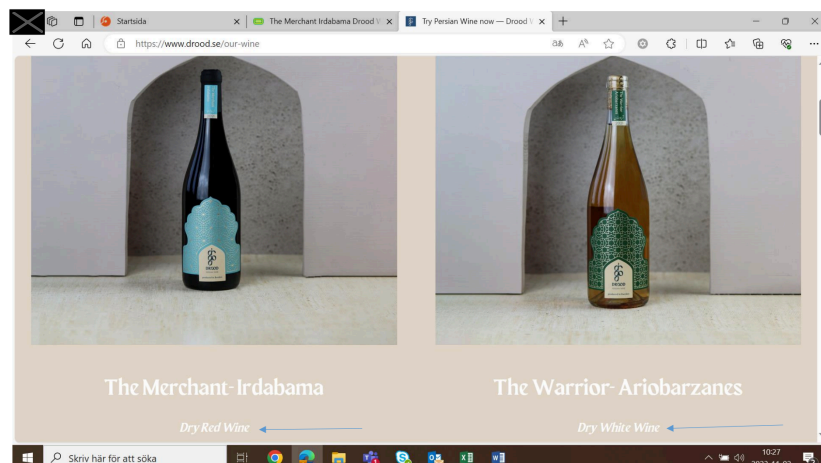
¹ Livsmedelsverket anger felaktigt att uttrycket ”wineryard” förekommer på etiketterna. Uttrycket som används är ”vineyard”. Prefixet ”vine” betyder ”ranka”, inte ”vin”.

registrerade bolagets verksamhet hos myndigheten som tillverkningsanläggning för vin.

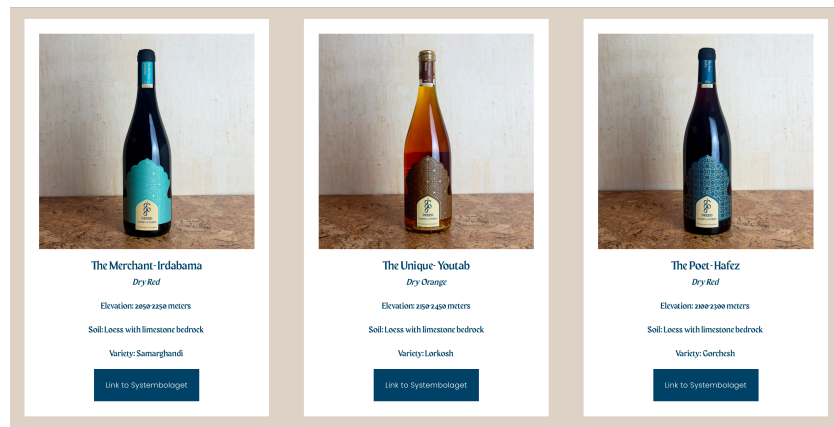
- 3.4 Bolaget anser inte att några av de omständigheter som Livsmedelsverket hänvisar till innebär att bolaget, i motsats till den uttryckliga produktbeteckningen, ska anses saluföra produkten under beteckningen *vin*.
- 3.5 *För det första:* Att Shahram Soltani först registrerade verksamheten som tillverkningsanläggning för vin beror på att han vid tidpunkten inte kände till att produkten på grund av EU:s regelverk inte kunde betecknas som vin. Det fick han reda på i samband med kontakterna med Systembolaget ett halvår senare, och han rättade då omgående produktbeteckningen och märkningen enligt Systembolagets rekommendationer. Om Livsmedelsverket är av uppfattningen att bolaget, med hänsyn till hur produkten saluförs, bör begära ändring av någon uppgift i den ursprungliga registreringen har bolaget naturligtvis ingen invändning mot att göra detta.
- 3.6 *För det andra:* Det underlag som Livsmedelsverket inhämtade i samband med beslutet den 26 oktober 2023 är inaktuellt och var, som bolaget redan konstaterat, inaktuellt redan vid tidpunkten för beslutet (se punkt 7.4 i bolagets yttrande den 5 mars 2024, aktbilaga 37). Den etikett som Livsmedelsverket hade fotograferat var en äldre version av den aktuella produktetiketten, som alltså inte användes vid beslutstillfället. Shahram Soltani hade redan uppmärksammats på det ordval som Livsmedelsverket anmärkte på i den tidigare versionen av etiketten ("this wine") och rättat märkningen (se aktbilaga 42). Det skedde mer än ett år före kontrollbesöket. När det gäller utdraget från hemsidan hade den

inte hunnit uppdateras när beslutet fattades. Det är naturligtvis beklagligt att hemsidan under en period innehöll felaktiga uppgifter, men det berodde på ett förbiseende och att bolaget, som är ett enmansföretag, efter lanseringen inriktade sina arbetsinsatser på att få i gång tillverkning och försäljning av produkten genom Systembolaget.

- 3.7 Bolaget tog ned hemsidan kort efter det att bolaget fått del av Livsmedelsverkets kontrollrapport i november 2023 och uppdaterade den sedan så att den i dag ligger i linje med de synpunkter som Livsmedelsverket kommunicerade i samband med beslutet. Nedan syns en av de bilder från bolagets gamla hemsida som finns i utdraget från Livsmedelsverkets kontrollrapport, aktbilaga 4 (övre bilden), jämfört med bolagets aktuella hemsida (nedre bilden, högst upp på nästa sida):

Printscreen 9: 2/11-23, 10:27. www.drood.se Tydligt budskap att det är vin: "Dry Red Wine" och "Dry White Wine".

3.8 *För det tredje:* De ord och uttryck som förekommer på de nya produktetiketterna, som ”dry red” och ”winemaking” – vilka samtliga används på ett korrekt sätt och i en relevant kontext – innebär inte att produkten saluförs under beteckningen *vin*. De uttryck som används på produktetiketterna för att referera till produkten är genomgående ”this product” eller ”Alkoholhaltig dryck ifrån druvor, tillverkad i Sverige av druvor skördade i Shiraz, Iran”. Varubeteckningen ”Alkoholhaltig dryck ifrån druvor, tillverkad i Sverige av druvor skördade i Shiraz, Iran” anges på en väl synlig plats på etiketterna, över två rader, i minst lika stort typsnitt som den övriga texten på etiketterna, och har dessutom accentuerats genom att uttryckligen föregås av ordet ”Varubeteckningen:”. Vad särskilt gäller förekomsten av ordet ”wine” på de nya produktetiketterna används ordet en gång i en berättelse om den historiska persiska handelskvinnan Irdabama, inte för att beteckna produkten eller vilseleda konsumenter (se aktbilaga 57):

The Merchant – Irdabama

A wealthy Persian female merchant of the ancient world that lived during the 5th century from the Shiraz region that dealt mainly with wine. The elegance, beauty and power of this product are consistent with a woman just like Irdabama.

3.9 Avslutningsvis vill bolaget understryka att både produktbeteckningen och märkningen i övrigt har utformats i samråd med Systembolagets jurister, för att säkerställa att saluföringen sker på ett korrekt sätt och i enlighet med gällande regelverk (se punkt 4.5–4.6 i aktbilaga 37 samt aktbilaga 42). Systembolaget har godkänt etiketterna. Systembolaget har därvid utgått från samma regelverk som Livsmedelsverket och utgångspunkten har varit att produkten inte har kunnat saluföras som vin. Systembolagets anvisningar kan inte anses ha varit så inadekvata eller otillräckliga att produkten ändå ”bör anses” ha saluförts som vin, som Livsmedelsverket påstår.

3.10 Den omständigheten att Shahram Soltani fram till kontakten med Systembolagets jurister inte kände till att han inte fick använda beteckningen vin bör inte, med hänsyn till att han bevisligen gjort allt vad som rimligen har kunnat krävas av honom för att förhålla sig till gällande regler, läggas honom till last på det sätt som Livsmedelsverket nu gör gällande. Bolaget har inte något som helst intresse av att sälja sin produkt under något annat än en korrekt beteckning.

4 ETT FÖRBUDSBESLUT HAR UNDER ALLA OMSTÄNDIGHETER VARIT OPROPORTIONERLIGT

4.1 Ingripande myndighetsbeslut är underställda krav på proportionalitet

4.1.1 Bolaget anser att det, oaktat frågan om produkten saluförts som vin, har varit oproportionerligt att utfärda det aktuella förbudet.

4.1.2 Proportionalitetsprincipen följer av såväl 5 § förvaltningslagen (2017:900) som av artikel 16 och 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Av principen följer att ett ingripande myndighetsbeslut ska vara ändamålsenligt, nödvändigt och stå i rimlig proportion till den skada som åtgärden förorsakar. Den sistnämnda bedömningsgrunden brukar betecknas proportionalitet i strikt mening. Om det finns flera ändamålsenliga åtgärder ska den åtgärd som är minst ingripande väljas. Ett beslut som brister i proportionalitet ska upphävas (se prop. 2016/17:180 s. 60 ff., SOU 2010:29 s. 176 f. samt RÅ 1991 ref. 21, RÅ 1996 ref. 22 och RÅ 1996 ref. 56 angående proportionalitetsbedömningar vid förbudsbeslut).

4.1.3 Livsmedelsverkets förbud har enligt bolaget varken varit ändamålsenligt, nödvändigt eller proportionerligt i strikt mening. Skälen för bolagets inställning utvecklas nedan.

4.2 Beslutet har inte varit ändamålsenligt

4.2.1 Inledningsvis kan konstateras att Livsmedelsverkets förbud, så som det är formulerat, inte framstår som ändamålsenligt i förhållande till det syfte som Livsmedelsverket nu beskriver.

4.2.2 Livsmedelsverket anger att förbudet enbart syftar till att ”säkerställa att bolagets produkt inte saluförs som vin”. Av skriftväxlingen i målet har det framgått att Livsmedelsverket i praktiken har haft synpunkter på användningen av vissa uttryck på bolagets etiketter och hemsida, nu senast på begrepp som ”dry red” och ”vineyard”.

4.2.3 Livsmedelsverkets beslut har dock formulerats som ett förbud mot att ”framställa och saluföra vin från frysta druvor

importerade från Iran”. Förbudet ger inte uttryck för att bolaget ska undvika begrepp som ”dry red” eller ”vineyard” på sina etiketter. Beslutsskälerna ger inte heller stöd för en sådan tolkning.

- 4.2.4 Förbudet klargör alltså inte vad bolaget enligt Livsmedelsverket bör göra eller avstå från i praktiken. Här kan jämföras med Högsta förvaltningsdomstolens uttalanden i HFD 2017 ref. 21 om hur ett förbudsbeslut ska vara utformat:²

En tillsynsmyndighets föreläggande eller förbud är, oavsett om det är förenat med vite eller inte, avsett att vara handlingsdirigerande, dvs. att förmå den enskilde att vidta eller avstå från vissa åtgärder. För att detta handlingsdirigerande syfte ska kunna uppnås gäller att endast ett tydligt uttryckt krav på viss åtgärd eller underlåtenhet normalt kan förväntas leda till det resultat som tillsynsmyndigheten vill åstadkomma. Osäkerhet om vad som krävs kan medföra att den enskilde helt avstår från att handla eller endast delvis uppfyller sin förpliktelse.

Ett föreläggande eller förbud används vidare vanligen när tillsynsmyndigheten begär att den enskilde ska handla på ett sätt som denne själv inte önskar eller har motsatt sig. När en myndighet mot den enskildes vilja vill framtvunga ett visst handlande måste denne med tillräcklig precision få veta vad som fordras, så att de konkreta konsekvenserna av myndighetens krav kan bedömas och rättsliga invändningar mot dessa krav kan framföras.

- 4.2.5 Livsmedelsverkets förbud ger inte uttryck för de konkreta synpunkter som myndigheten har och de konkreta åtgärder myndigheten vill att bolaget vidtar eller avstår från. Att bolagets produkt inte får saluföras som vin är parterna dessutom överens om, och alltså ingenting som bolaget motsätter sig. Mot denna bakgrund kan förbudet inte anses ändamålsenligt.

² Se även HFD 2020 ref. 28.

4.3 Beslutet har inte varit nödvändigt

- 4.3.1 Vidare kan konstateras att bolaget aldrig har haft något intresse av att saluföra sin produkt på ett otillåtet sätt. Ett förbudsbeslut riktat mot bolaget har knappast varit nödvändigt i något skede.
- 4.3.2 Bolaget vill understryka att Livsmedelsverkets förbud meddelades omedelbart under en rutinkontroll på bolagets anläggning, utan föregående dialog med bolaget. De synpunkter som låg till grund för beslutet hade inte tidigare kommunicerats med bolaget. Förbudsbeslutet var alltså myndighetens första handsåtgärd i ärendet. Det framstår inte som motiverat.
- 4.3.3 Om Livsmedelsverket haft fler synpunkter på produktens märkning och saluföring än de Systembolaget fört fram, hade myndigheten enkelt kunnat påpeka detta i dialog med bolaget. I andra hand hade myndigheten kunnat rikta ett föreläggande mot bolaget (se punkt 7.5 i aktbilaga 37). Det sagda gäller såväl de synpunkter som Livsmedelsverket har lagt till grund för beslutet som de synpunkter myndigheten nu för fram angående användning av uttryck som ”dry red” och ”vineyard” på produktetiketterna.
- 4.3.4 Livsmedelsverket påstår att bolagets goda vilja ”motsägs” av det underlag som inhämtades i samband med kontrollbesöket den 26 oktober 2023, det vill säga den avfotograferade produktetiketten och skärmdumparna som Livsmedelsverket tagit från bolagets hemsida (se andra sidan, femte stycket i yttrandet).

- 4.3.5 Bolaget vill återigen understryka att Shahram Soltani varken fick ta del av eller yttra sig över underlaget innan myndigheten fattade sitt beslut.³
- 4.3.6 Om Shahram Soltani hade fått tillfälle att ta del av och förhålla sig till underlaget hade han kunnat redogöra för de ändringar som redan hade gjorts i produktetiketterna efter samråd med Systembolaget. Shahram Soltani hade också kunnat åtgärda eventuella kvarvarande synpunkter i enlighet med myndighetens anvisningar. Han gavs dock inte den möjligheten.
- 4.3.7 Shahram Soltani har konsekvent arbetat för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med tillämpliga regelverk. Han har följt de instruktioner och rekommendationer han fått från myndigheter och från Systembolaget. Han har dessutom flera gånger försökt få till en dialog med Livsmedelsverket, men har inte fått det. Han skulle alltjämt motse en sådan dialog.
- 4.3.8 Mot den bakgrunden har ett verksamhetsförbud av det slag Livsmedelsverket har utfärdat varken varit nödvändigt eller utgjort det minst ingripande alternativet för att säkerställa att produkten inte saluförs som vin, vilket är det syfte som myndigheten hävdar har motiverat beslutet (jfr RÅ 1991 ref. 21, RÅ 1996 ref. 22 och RÅ 1996 ref. 56).

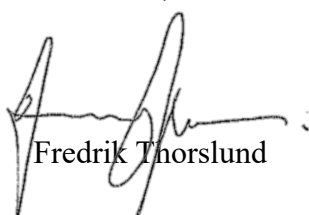
³ Se ovan avsnitt 2. Beslutet fattades på plats den 26 oktober 2023. Underlaget tillställdes bolaget som bilaga till en kontrollrapport den 3 november 2023. Av underlaget framgår att skärmdumparna från bolagets hemsida inhämtats den 2 och 3 november, det vill säga en vecka efter det att beslutet utfärdades. Bilden på etiketten är daterad till den 24 oktober, men lär rätteligen ha tagits den 26 oktober under platsbesöket.

- 4.4 Beslutet har inte varit proportionerligt i strikt mening**
- 4.4.1 Livsmedelsverkets förbudsbeslut har slutligen varit långt mer ingripande än vad som rimligen kunnat motiveras av det nu uppgivna syftet.
- 4.4.2 Förbudet – som omfattar såväl *framställning* som *saluföring* – har i praktiken inneburit ett näringsförbud för bolaget, trots att syftet enligt Livsmedelsverket endast har varit att förhindra att bolagets produkter *saluförs* på visst sätt, det vill säga som *vin*.
- 4.4.3 Bolaget vill understryka att förbudsbeslutet har lett till ett fullständigt verksamhetsavbrott under flera månader, som orsakat bolaget skador och kostnader uppgående till flera miljoner kronor, liksom omfattande intäktsförluster. Det har funnits en reell risk för att bolaget skulle försättas i konkurs till följd av verksamhetsavbrottet.
- 4.4.4 Ett så ingripande förbud kan inte anses proportionerligt i förhållande till det uppgivna syftet. För det fall att ett förbudsbeslut överhuvudtaget varit motiverat – med hänsyn till att mindre ingripande alternativ funnits till hands – hade förbudet kunnat avgränsas i enlighet med det nu uppgivna syftet. Exempelvis hade förbudet kunnat begränsas till att enbart avse saluföring av produkterna på visst närmare angivet sätt.
- 4.4.5 Mot den bakgrunden framstår Livsmedelsverkets förbud, som avser både framställning och saluföring utan närmare avgränsningar, som uppenbart oproportionerligt. Beslutet bör följaktligen upphävas.

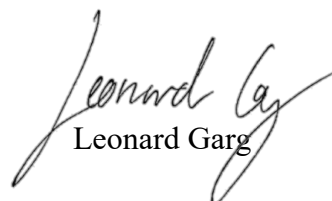
**5 BOLAGET FRÅNFALLER SIN INVÄNDNING OM
LIVSMEDELSVERKETS BEHÖRIGHET**

- 5.1 Givet de klaganden avseende det överklagade beslutets innebörd som Livsmedelsverket lämnat i sitt kompletterande yttrande frånfaller bolaget sin invändning om Livsmedelsverkets behörighet att utfärda det överklagade beslutet.

Som ovan,

Fredrik Thorslund

Vera Bolmgren

Leonard Garg